

Rasspecifik avelsstrategi RAS för

Gonczy Polski

Innehåll

Inledning.....	3
Generellt om rasen	3
Genomsnittlig kullstorlek	6
Inavelstrend (inavelsökning), fördelning parningar	7
Användning av avelsdjur, ålder första valpkull, avkommor per avelsdjur, barn-barn	8
Mål	9
Strategier	9
Hälsa.....	10
Generell beskrivning av helhetssituationen i rasen gällande HD/ED	10
Mål	11
Strategier	11
Prioriteringar och strategier för att nå målen	11
Mentalitet och bruksegenskaper.....	11
Strategier	14
Exteriör	14
Mål	15
Strategier	15
Summering	16
Plan för fortsatt arbete i klubben	16

Inledning

Kennelfullmäktige, Svenska Kennelklubbens högsta beslutande organ, fattade 2001 beslutet att det ska finnas en rasspecifik avelsstrategi (RAS) för varje i SKK-registrerad hundras. 2017 togs det första RAS dokumentet fram för Gonczy Polski, detta var en förenklad version då det inte bedrevs någon avel i större utsträckning av rasen i Sverige. Rasklubben SRGP bildades 2019 då var det ett 20 tal medlemmar och idag (2022) har klubben nästan 150 medlemmar. Rasen har ökat mycket i antal och idag föds det kullar i Sverige varje år hos en hel del nya uppfödare, så behovet av en mer omfattande rasspecifik avelsstrategi finns.

RAS har visats upp på årsmötet 2023 för kommentarer samt legat ute för granskning på klubbens hemsida.

Generellt om rasen

Gonczy Polski är en kortdrivande jakthund som tillhör grupp 6 med FCI nummer 354, Rasbeskrivning av Gonczy Polski (Underlag för beskrivningen är Polska rasklubbens kommentarer till standarden för Gonczy Polski, FCI Standard 354).

Rasens hemland är Polen. Från början en ras som fanns mest i södra och sydöstra Polen, men som nu är utbredd över hela landet. Hundar som liknar rasen finns dokumenterade redan på 1600-talet och från 1700-talet finns flertalet bevis på att rasen fanns av den typ vi ser idag och som jägare i Polen har bevarat. Rasen används vid jakt på vildsvin och hjort. Förr förekom även viss jakt på räv och hare, mestadels i de bergiga delarna av södra Polen. De arbetar i pack, par eller individuellt. Det ska vara en modig och tapper hund. När de jagar ska de skälla melodiskt. Skallet kan variera mycket beroende på vilket vilt de jagar, deras mentala styrka och hur långt ifrån viltet de är. Ett kraftfullt skall som hörs långt är mest önskvärt. I skogen rör de sig med outtröttlig energi.

De är även utmärkta spårhundar för skadat vilt och tack vare sin utmärkta nos har de även utmärkt sig för att kunna spåra upp till exempel saknade människor och sprängämnen.

Redan på 1200-talet finns jakt med stövare beskrivet i polsk litteratur. Polen har alltid varit ett land med djupa skogar med mycket storvilt där stövaren var en värdefull hjälp för jägaren. Jakt med stövare var högt värderat av den polska adeln och bekräftas av 1300-talets historiska annaler. På 1600-talet fanns minst två, väl definierade skilda typer av polska stövare. Det finns detaljerade beskrivningar i 1800-talets jaktlitteratur. År 1819 beskriver Jan Sazytier (Poradnik Musliwych) den polska "bracken" och den polska spårhunden. År 1821 ger W. Kozłowski i tidskriften Sylwan en beskrivning och visar illustrationer av de båda typerna, den polska bracken (tyngre) och den polska spårhunden (lättare). Den mycket detaljerade beskrivningen av Ignacy Bogatynski

(1823-1825, Nauka Lowiectwa) skulle kunna användas som den första rasstandard. Efter första världskriget användes den polska stövaren fortfarande för jakt i Polen i de östra områdena, men särskilt i mycket svår terräng i bergen. I Podkarpacie-området jagade den berömde polske kynologen Jozef Pawusiewicz (1903-1979) med polska spårhundar. Han var engagerad i utvecklingen av denna ras och han skrev den första rasstandard. Tack vare honom blev de första hundarna officiellt registrerade i den polska kennelklubben.

Rasens historia i Sverige

Den första individen som registrerades i Sverige var tiken Litwa Ziebowe Wzgorze S69667/2007. Ägare Jacek Skarbinski.

Första kullen som föddes i Sverige föddes den 2013-09-08 och bestod av 11 valpar varav 7 hanar och 4 tikar. Föräldrarna var PKRWUVI/16525 Burzan Gonczy Stok och SE49743/2013 Smuga Laufer Polski, uppfödare var Johan Järlinge från Köping.

Övergripande avelsmål för rasen

Vi ska sträva efter att föda upp Gonczy Polski med hög jaktlust. Att Rasen ska bibehålla och förbättra god exteriör för arbete, vi ska sträva efter att föda upp Gonczy Polski som följer rasstandard.

Grunden är att vi ska avla på friska och mentalt stabila individer. Granska den egna hunden kritiskt, en avelshund ska vara bättre än genomsnittet för att utveckla rasen i en positiv riktning. Som uppfödare av rasen bör vi sträva efter att föda upp jaktligt duktiga Gonczy Polski som är exteriört och mentalt sunda. Att meritera sin hund i olika typer av jaktprov, utställning, beteendebeskrivning samt hälsoundersökningar gör att man får en uppfattning av var den egna hunden står i jämförelse med hela rasen.

Rasklubben anser att meritering på olika typer av prov (drevprov, viltspårprov, hägntest), utställning samt BPH är viktigt för de hundar som går i avel. Dessutom bör uppfödare motivera sina valpköpare att också genomföra BPH, göra olika typer av prov och exteriört beskriva sina hundar för att kunna utvärdera sina kullar på ett bra sätt.

Rasklubben har tagit fram regler och rekommendationer för valphänvisning för att underlätta för uppfödare att välja lämpliga avelsdjur. Klubben skall vara behjälplig med information om de olika testerna och proven.

Regler för valphänvisning, gäller både hane och tik:

- Godkänt diplomtest på vildsvin i hägn (SKK)
- Pris på viltspårprov i öppen klass
- Minst Very Good på officiell hundutställning vid lägst 18 månaders ålder
- Om hunden har lägst ett 2:a pris på jaktprov för drivande vildsvinshundar så krävs varken diplomtest eller viltspårprov för hänvisning
- Om hunden är Jaktchampion på vildsvin så utgår de andra kraven för den individen

Övriga krav för valphänvisning:

- Uppfödaren ska följa SKK's grundregler
- Uppfödaren ska vara medlem i rasklubben
- Tik skall vara minst 3 år gammal vid parningstillfället
- Inavelsgraden för kullen ska inte överstiga 2,5 % över fem generationer
- Aldrig upprepa en kombination som inte blivit minst två år gammal och utvärderad

Rekommendationer (men ej krav för hänvisning):

- Att inte använda hanhund under 3 års ålder
- Känd höftledsstatus
- Godkänt RR-prov
- Officiellt mätresultat på både hane och tik från utställning (alternativt från mätning arrangerad av klubben)
- Att föräldradjuret genomfört BPH

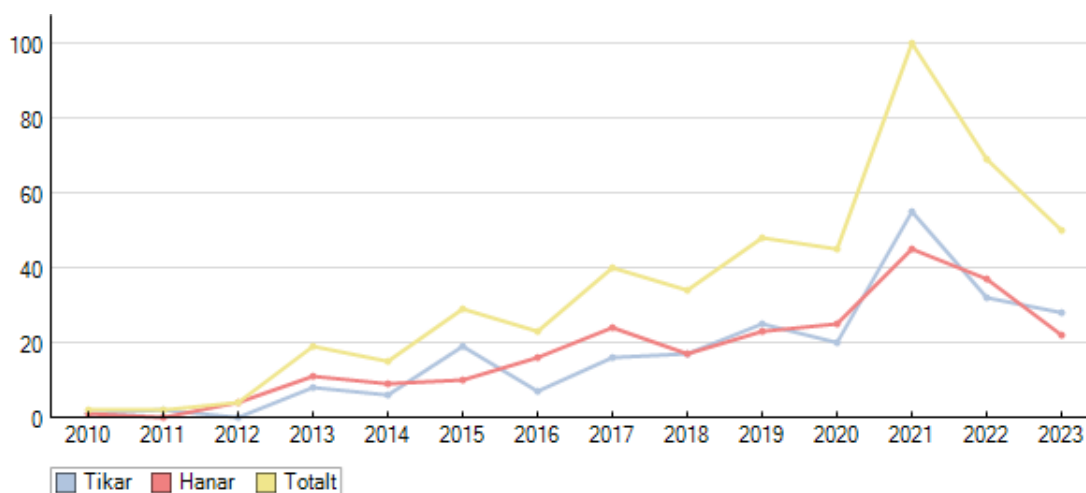
Rasens population/avelsstruktur (SKK/Avelsdata)

Nulägesbeskrivning

Antal reg/år	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Tikar (varav importer)	1 (1)	2 (2)	0	8 (4)	6 (6)	19 (13)	7 (4)
Hanar (varav importer)	1 (1)	0	4 (4)	11 (4)	9 (8)	10 (8)	16 (9)
Totalt	2 (2)	2 (2)	4 (4)	19 (8)	15 (14)	29 (21)	23 (13)

Antal reg/år	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Tikar (varav importer)	16 (7)	17 (7)	25 (18)	20 (11)	55 (28)	32 (13)	28 (10)
Hanar (varav importer)	24 (15)	17 (8)	23 (11)	25 (9)	45 (27)	37 (12)	22 (8)
Totalt	40 (22)	34 (15)	48 (29)	45 (20)	100 (55)	69 (25)	50 (18)

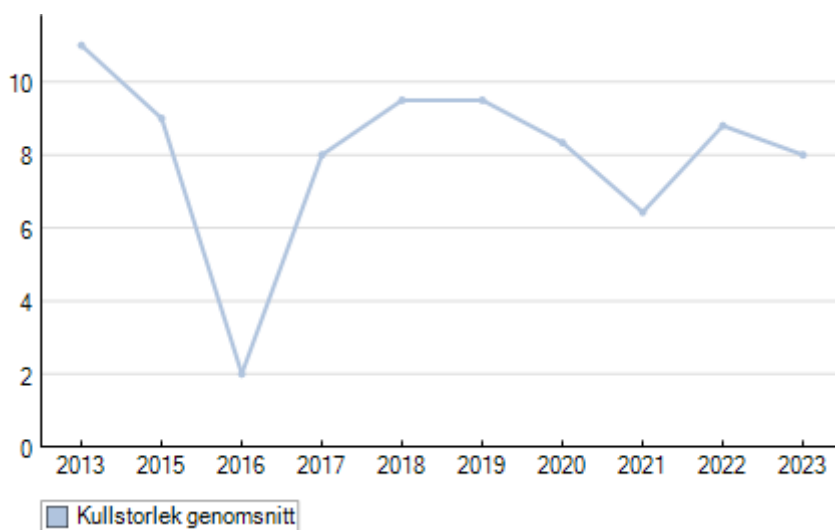
Populationsstorlek, registreringsiffror

Sedan 2010 har det registrerats 472 Gonczy Polski i SKK till 2023. 516 individer finns registrerade hos jordbruksverket, vi misstänker att inte alla hundar som importerats registreras i SKK då många bara är intresserade av att jaga med sin hund. Vi såg också när hälsoenkäten skickades ut 2019 att inte alla hundar som finns i SKKs register är registrerade i Jordbruksverket.

Genomsnittlig kullstorlek

	2013	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Kullstorlek genomsnitt	11,0	9,0	2,0	8,0	9,5	9,5	8,3	6,4	8,8	8,0
Antal kullar	1	2	1	2	2	2	3	7	5	4

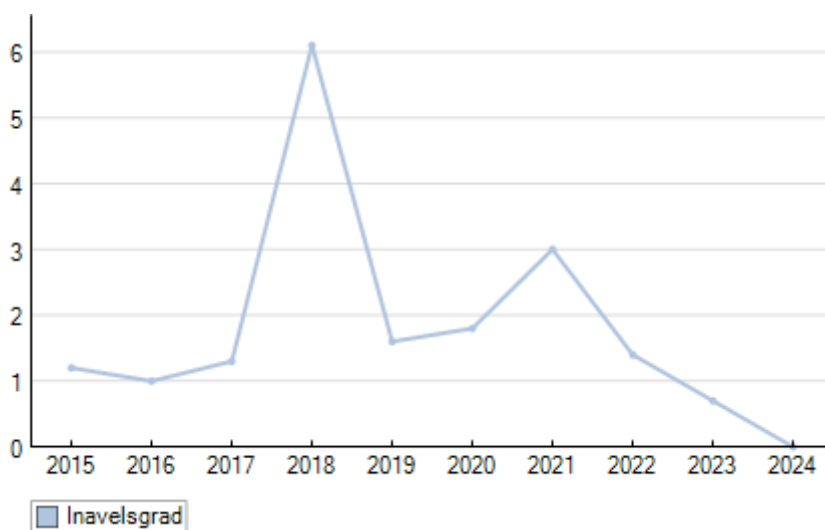

Kullstorleken har under åren varit relativt jämn, förutom kullen född 2016. Dock har kullstorleken minskat något år 2021 där snittet på 7 kullar låg på 6,4 valpar. Med ökad inavelsökning kommer antagligen kullstorlekarna att minska ytterligare, så det är något uppfödare behöver vara extra uppmärksam på.

Inavelstrend (inavelsökning), fördelning parningar

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Inavelsgrad	1,2 %	1 %	1,3 %	6,1 %	1,6 %	1,8 %	3 %	1,4 %	0,7 %	-

Rasens genomsnittliga inavelsgrad. Beräknad över 5 generationer.

Rasens genomsnittliga inavelsgrad. Beräknad över 5 generationer.

Rasklubben önskar att hålla inavelsökningen så låg som möjligt inom rasen, framförallt då populationen är så pass liten i Sverige idag. En rekommendation från rasklubben är att ligga så lågt som möjligt men inte överstiga 2,5% inavelsökning beräknat på 5 generationer.

Uppfödarna uppmanas framåt tänka på att mer nyttja bredden i avelsbasen, för att sänka inavelsökningen. Tänk på att för importerade djur registreras endast en tredsstamtavla i avelsdata varför inavelsnivån vanligen blir underskattad.

Användning av avelsdjur, ålder första valpkull, avkommor per avelsdjur, barn-barn

Föräldradjurens ålder vid första valpkull:

År 2013 – en tik samt en hane 2-3år

År 2015 – en tik 13-18 månader samt en hane 2-3år

År 2016 – en tik 4-6år

År 2017 – två tikar samt två hanar 2-3år

År 2018 – en tik 19-24månader, en hane 2-3år samt en hane och en tik 4-6år

År 2019 – en tik 2-3år

År 2020 – två tikar och en hane 2-3år, en tik 4-6år samt en hane på över 7år

År 2021 – en tik 13-18månader, två tikar och tre hanar 2-3år, en hane och en tik 4-6år samt en hane på över 7år

År 2022 - en hane och en tik 2-3 år samt en hane och en tik 4-6 år

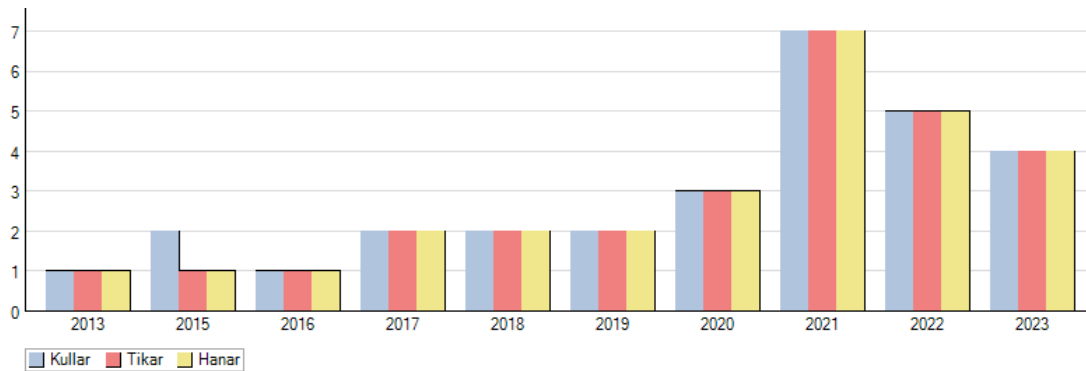
År 2023 – en tik och två hanar 2-3 år samt tre tikar och två hanar 4-6 år.

Rasklubben rekommenderar ej avel på individer som inte uppnått mental mognad för en valpkull. Rasklubben rekommenderar inte tidigare avelsdebut än 3 års ålder både för hane och tik för att kunna spåra eventuella hälsoproblem. Vi ser idag att en del för unga hundar används i avel, innan hundarna uppnått 3 års ålder.

	2013	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Totalt
Kullar	1	2	1	2	2	2	3	7	5	4	29
Tikar	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>2</u>	<u>2</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>7</u>	<u>5</u>	<u>4</u>	<u>22</u>
Hanar	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>2</u>	<u>2</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>7</u>	<u>5</u>	<u>4</u>	<u>21</u>

Antal **olika** tikar resp. hanar använda i avel ett visst år. (År = födelsedatum för kull)

D.v.s. Hur många tikar resp. hanar användes i avel till kullar födda år xxxx.

Under åren 2013-2023 har det registrerats totalt 29 svenskfödda kullar i SKK.

Det har använts 22 olika tikar i avel och 21 olika hanar.

Rasklubben tycker detta är en bra utveckling för rasen då varken tik eller hane skall överanvändas i aveln.

SKK skriver på sin hemsida: "En gräns som brukar nämnas är att ingen hund under sin levnad ska producera fler avkommor än motsvarande 25 % av det genomsnittliga antal valpar som registrerats per år inom rasen, baserat på statistik över de senaste årens registreringar."

Det kommer ett stort antal importörer från Polen ungefär hälften av alla registreringar per år är importörer, och vi kommer fortsatt behöva ta in hundar för att undvika för hög inavelsökning.

Mål

Att bedriva aveln så att vi på bästa sätt använder det tillgängliga avelsmaterialets möjligheter till genetisk variation och undviker snabb förlust av genetisk variation.

Att inavelsgraden för rasen är så låg som möjligt men inte överstiga 2,5 % per år, räknat på fem generationer.

Strategier

Via dataprogram bevaka inavelsgrad, avelsbas, generationsintervall, antal avkommor och barnbarn samt föräldrars debutålder vid avel och antal hanar och tikar i avel.

Vi ska i enlighet med RAS verka för att nytt blod tillförs den svenska populationen.

Att i fortsättningen kunna bromsa inavelsgradsnivån kommer endast att vara möjligt genom att nytt blod tillförs. Utbyte av hundar mellan länder är nödvändigt för att hålla ner inavelsökningen och kunna bibehålla den genetiska variationen.

En förebyggande åtgärd vore att använda hanarna mer sparsamt, undvika så kallad matadoravel. Låta dem para ett mindre antal tikar och sedan avvakta avelsresultatet. När avkommorna uppnått två års ålder, är röntgade, utställda, mentalbeskrivna och provade i jakt (Jaktprov/ hägntest) kan hanarna eventuellt åter användas i avel efter att avkommorna är utvärderade.

Hälsa

Gonczy Polski ska vara en sunt byggd hund som ska klara av jakt i hård och många gånger svårframkomlig terräng. Det som tydligt framkommer av försäkringsbolagens statistik är att de överlägset vanligaste diagnoserna är traumatiska skador i huden, rivsår/slitsår hud underhud, samt skadad av vildsvin/vilda djur. Detta är kanske inte så förvånande med tanke på deras arbetsområde. Detta trots att en övervägande del jagar med skyddsväst.

Generellt är Gonczy Polski en frisk ras men av hälsoenkäten som skickades ut 2019, det underlag som vi fått från försäkringsbolagen samt den information vi fått av rasklubben i Polen har vi några saker som vi behöver vara uppmärksamma på. Det gäller framförallt krampanfall/epilepsi som den polska rasklubben jobbar med och av hälsoenkäten framkom att vi hade fem fall av epilepsi av de 124 svar som inkom.

Enligt skadestatistik är hälta en vanlig diagnos på rasen och av hälsoenkäten framkom att sju stycken haft motoriska/anatomiska problem vilket innefattar hälta, diskbråck, knäledsproblem och skev benställning.

Lösa ögonkanter av olika grad är förhållandevis vanligt och enligt hälsoenkäten hade vi fyra hundar med allvarigare fall av entropion, ektropion och irriterade ögon.

Nulägesbeskrivning

Generell beskrivning av helhetssituationen i rasen gällande HD/ED

Diagnos	2015	2018	2019	2020	2021	2022
HD grad A		1				
HD grad B			3		5	2
HD grad C	1		1		3	1
HD grad D						
HD grad E				1		
Totalt antal undersökta	1	1	4	1	8	3
Snittålder för undersökning (månader)	14	17	35	14	16	14
Antal födda	18	19	19	25	45	44

Diagnos	2015	2018	2019	2020	2021	2022
ED ua (0)	1	1	4	1	7	3
ED grad 1					1	

ED grad 2						
ED grad 3						
ED klinisk						
Totalt antal undersökta	1	1	4	1	8	3
Snittålder för undersökning (månader)	14	17	35	14	16	14
Antal födda	18	19	19	25	45	44

Alltför få hundar är röntgade för att vi ska kunna dra slutsatser för hur situationen ser ut i rasen. Klubben kommer verka för att fler hundar HD- och ED-röntgas.

Mål

Kortsiktiga mål

Rasklubben önskar se att minst 20% av alla Gonczy Polski, som är registrerade i Sverige, är röntgade för både HD samt ED.

Långsiktiga mål

Rasklubben önskar se att minst 50% av alla Gonczy Polski, som är registrerade i Sverige, är röntgade för både HD samt ED. Rasklubben ser även det som ett önskemål att alla Gonczy Polski är röntgade innan avel samt att endast A-B höfter används i avel och i undantagsfall C höfter och då endast i kombination med resultatet A.

Strategier

Prioriteringar och strategier för att nå målen

Rasklubben skall via sin hemsida samt facebook grupp gå ut med information kring vikten av att röntga sina hundar för HD samt ED, (Inte bara de hundar som är tänkt att gå i avel.) både vikten gällande avel och vikten i friska höfter och armbågar vid jakt. Rasklubben skall även försöka nå ut till alla uppfödare med informationen där det är av stor vikt att uppfödarna även delger denna information till sina valpköpare.

Mentalitet och bruksegenskaper

Temperament

En Gonczy Polski förväntas vara en stabil, vänlig hund med stort mod. De kan vara reserverade mot främlingar men ska aldrig ta till flykt. Ett visst mått av att vakta sin gård och sitt hem finns i rasen men de ska aldrig vara aggressiva.

Övervägande del av rasens individer är trevliga, lättlärd familjehundar med ganska mycket energi och arbetsvilja. Av hälsoenkäten framkommer dock att drygt en fjärdedel har någon typ av problem med temperamentet. Det är mestadels hanhundsaggressivitet, skygghet och överdriven vakt.

Klubben vill verka för att fler gör BPH med sina Gonczy Polski för att få en bättre överblick av läget i rasen.

Nulägesbeskrivning Arbetsgenskap – jakt

Gonczy Polski jagar framförallt vildsvin och hjort. Det ska vara en modig och tapper hund. När de jagar ska de skälla melodiskt. Hanarna har ett mörkare skall (jämför bas och tenor) och tikarna ett högre (jämför alt och sopran). Skallet kan variera mycket beroende på vilket vilt de jagar, deras mentala styrka och hur långt ifrån viltet de är. Ett kraftfullt skall som hörs långt är mest önskvärt. I skogen rör de sig med outtröttlig energi.

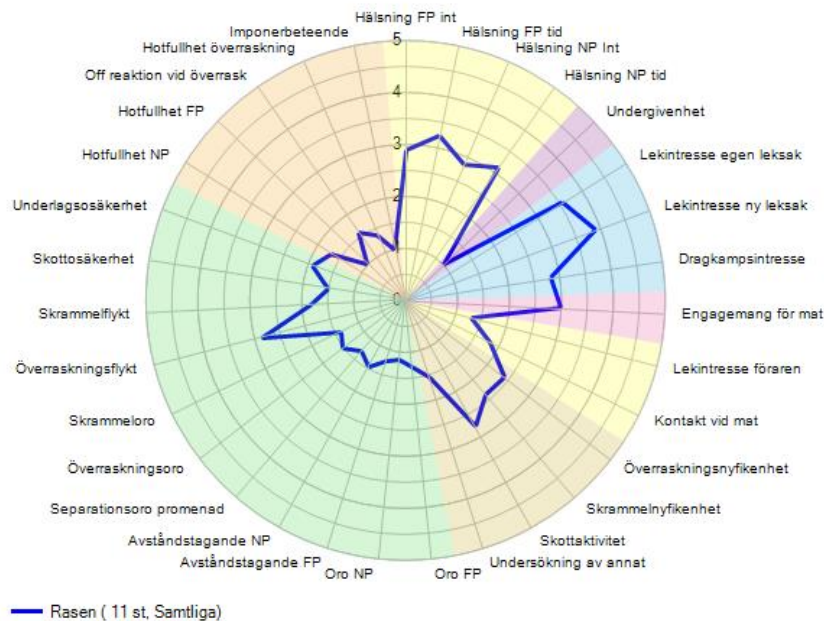
I Polen är rasen framförallt en packhund, det vill säga under jakt släpps det många hundar samtidigt som samarbetar för att driva vildsvinen. I Sverige släpper vi en eller max två hundar samtidigt vilket ställer lite högre krav på varje individ. En hund som jagar vildsvin behöver vara förståndig och modig vilket ofta kommer med skogsvana och ålder. Gonczy Polski är en drivande hund med bra ståndegenskaper. Det är idag stor variation på jaktmognad och hur länge hundarna håller i ett drev. För att utvärdera detta behövs att fler individer startar på jaktprov.

Enligt vår enkät så används 93,5 % av hundarna till jakt och över 70 % jagar minst 1-3 gånger i veckan under jaktsäsong.

BPH

Rasklubben strävar efter att så många som möjligt genomför BPH på sina hundar. Detta för att man skall kunna föra en statistik på rasens mentalitet samt endast använda hundar med god mentalitet i aveln.

Totalt har 11 Gonczy Polski BPH-beskrivits mellan 2015-2023 varav 9 har fullföljt. Alla dessa har genomfört BPH med skott. Beskrivaren avbröt vid två tillfällen.

Alltför få hundar är i dagsläget BPH-beskrivna för att få en bra överblick av rasen som helhet. Rasklubben rekommenderar att fler låter beskriva sina hundar och framförallt de som går i avel.

RR

Endast 3 hundar har intyg om RR.

Vildsvin Hägntest

Det görs en handfull test varje år och det finns ett ökande intresse, vilket klubben ser positivt på. Klubben skall fortsätta sponsra del i startavgiften när det är ekonomiskt möjligt.

Mentalitet - Kortsiktiga mål

Rasklubben önskar se att minst 20% av alla Gonczy Polski har genomfört BPH, med skott.

Rasklubben önskar öka andelen starter på jaktprov.

Alla hundar som går i avel ska ha minst ett Godkänt hägntest.

Mentalitet - Långsiktiga mål

Rasklubben önskar se att minst 50% av alla Gonczy Polski har genomfört BPH, med skott. Rasklubben ser även det som ett önskemål att alla Gonczy Polski genomför BPH innan avel.

Rasklubben önskar öka andelen starter på jaktprov så att man efter ca 50 starter kan utvärdera värdet av provet för vår ras.

50 % av alla GP ska ha gått hägntest även de som inte är tänkt till avel.

Strategier

Rasklubben skall via sin hemsida samt facebook grupp gå ut med information kring vikten av att genomföra BPH på hundarna, inte bara de hundar som är tänkt att gå i avel. Rasklubben skall även försöka nå ut till alla uppfödare med informationen där det är av stor vikt att uppfödarna senare delger denna information till sina valpköpare.

Rasklubben skall i den mån det ekonomiskt är möjligt ge medlemmarna någon form av sponsring av anmälningsavgiften.

Rasklubben vill även informera uppfödare gällande SKKs BPH uppfödare diplom som tilldelas uppfödare som har mellan fem och tio hundar från din egen uppfödning som har deltagit på BPH.

Rasklubben ska informera om jaktprovets betydelse och vikten av att kunna utvärdera värdet av provet för vår ras.

Rasklubben ska i den mån det är ekonomiskt möjligt sponsra med del i avgiften för start på jaktprov.

Sponsring och information om hägntest. Anordna dagar för hägntest.

Exteriör

Gonczy Polski är en relativt kompakt, nobel och proportionerligt byggd hund. Det är en funktionshärdig hund med tydlig muskulatur och kraftfullhet, den ska vara smidig och snabb och ge intryck av en stark hund som kan jobba under hårda förhållanden. En lätt hund med tunn benstomme är lika oönskat som en alltför massiv, hund med tung benstomme. De ska ha en ren kontur av mjuka linjer från nos till svanspets. En Gonczy Polski ska röra sig fritt, energiskt och effektivt med ett långt och lätt steg med full räckvidd.

Rasen är av medelstorlek med ett ganska stort tillåtet spann på höjden, 50-55 cm för tikar och 55-59 cm hanar. De ska vara aningen längre än de är höga, de får inte bli för långa i kroppen. Könsprägel är viktigt och hanarna är större och mer kraftfulla än tikarna. Bröstkorgen ska nå ner till armbågen och ha ett utfyllt men inte alltför framträdande förbröst. En Gonczy Polski får varken vara hög och luftig eller tung och låg på benen. Benen ska vara raka och tassarna samlade med elastiska tår.

En Gonczy Polski ska vara en vänlig och stabil hund. De beskrivs som avvaktande mot främmande men det får inte förväxlas med att de får vara alltför försiktiga. Det är en modig hund som har en hel del vakt i sig. De är intelligenta och lättlärd. De har mycket energi och går helhjärtat in för arbetsuppgifter de får. Aggressivitet och överdriven rädsla är otypiskt.

Rasen finns som svart med tantecken, vilken är den vanligaste färgen, men även som brun med tantecken och röd.

Nulägesbeskrivning

Under åren 2017-2023 finns 322 utställningsresultat varav 230 excellent, 74 very good, 12 good och 4 sufficient samt 2 can not be judged.

Det stora flertalet hundar anses vara rastypiska exemplar. Rasen har dock problem med storlek och proportioner då många hundar idag är kortbenta och inte har tillräcklig mankhöjd. Även det omvända ses med för stora och högbenta hundar, även om det inte är lika vanligt.

Mål

Att rasen hålls homogen och att rasen varken blir för stor eller för liten, då storleken kan påverka jaktkapaciteten utifrån rasens jaktsätt.

Strategier

Informera om utställning.

Anordna mätningar för rasen. Genom SKK få obligatorisk mätning på rasen på utställning under två år (2024- 2026).

Summering

Plan för fortsatt arbete i klubben

Klubben ska kontinuerligt med ett intervall på max fem år skicka ut hälsoenkäter. Fortsätta verka för att fler startar på BPH, diplomtest i hägn, jaktprov, RR-prov och utställning.

Uppdatera oss på försäkringsstatistik för rasen varje år.

Klubben ska anordna temadagar för rasen där så många som möjligt får möjlighet att göra BPH, hägnprov och träna i hägn, viltspårprov med mera.